

۱ ۲ ۳ . ◻ ◻) ◻ ۶ ~

اتبعون اهدكم سبيل الرشاد

٤ شعبان ١٣٣٠ پنجشنبه ٥ تموز ١٣٢٨

٢٠٢-٢٠ د.د

جلد ۱-۸

شبهه یوقدرکه جدی واساسلی بر تربیه تحتتده پرورشیاپ کمال اوله جق برکنج ، رهگذار حیاتده تصادف ایدہ جکی مواضع ومشکلاتی دها زیاده بر متانتله اقتحام ایدہ بیلور ؛ رفاه مادی ومعنویسی اسبابی دها زیاده بر سهولتله تدارک ایتکه قدرتیاب اولور . بویولده بر تربیه دن محروم قالان بدبختلر ایسه پدرلرندن انتقال ایدن ثروت مادیہ لریدہ آرزمانده تلف ایدہ رک معنأ ومادۀ افلاس ایدر ، سفالت وفلاکتک مرحمتسز پنجهلری آلتندہ قهر اولور کیدرلر .

تربیه مسئلہ مغننه سنک قارا کلک نقطہ لرینی تنویر ایچون صرف ایدیلہ جک مساعی ، سعادت ملیه وبشریه ایله پک زیاده علاقه دار اولدیغنی دایما درخاطر ایتلیدر .

م . شمس الدین

اکبسیات

ابوالعلاء معری [۱]

عربک ابوالعلاسی - مسلکسز ایدہ - عجمک خیامنہ پک بکرر . اوت ، شیمدی حضرت پیغمبره صلوات کتیرن خیام ، برآزدن اللهه دیل اوزاتاق ، حتی وجود باریدن شبههیه دوشمک درکله رینه ایندیکی کبی ؛ ابوالعلاده بوکون عابد ، زاهد کورونورکن ، یارین بوتون ادیانہ قارشی اک حرمتسز برآسان ایله یورور! بررباعیسنده : « یاربی ، هایدی بنم کنساهریمی عفوایتک ، دیهلم .. لکن خلقدن کیزی قالمسنی ایستدیکم اورذائلک سنجه معلوم اولماسنی بنم ایچون آرز سوالقمیدر ؟ » دیه جک قدر بویوک برادب کوسترن خیام ، دیگر بررباعیسنده اللهه : « ایشلیدیکم فناقلری جزاسز برافازسه ک سنکله آره مزده نه فرق قالیر ؟ » سوال ملوثی ایراد ایدہ جک مرتبه لرده ادبسنلک ایتشدر ! عینی سوزلری ، عینی حرکتلری ابوالعلادهده کورورسکنز .

اثرلرینک یاریسی دیگر یاریسه مکمل بر تضادتشکیل ایدن ابوالعلا شاید مؤلفاتی بالذات ترتیب ایتش اولماسه ایدی ، شاعر فکر آبرچوق طورلر ، برچوق انقلابلر کچیرمش ، دیه رک کنیدیسنک یا الحادینه ، یا ایمانسه قرار ویره بیلیردک . لکن بوتون آثار منتشره سی کنیدی محصول ترتیبدر . اونک ایچون اگر ملحد ایدیسه ایمانسه حکم ایتدیره جک ؛ موحد ایدیسه کنیدیسنه ملحد دیدیرته جک پارچه لری نشر ایتمه ملی ایدی .

ریاضیونندن بر ذات محترمک دیدیکی کبی « بو دین یا واحددر ؛ یاخود صفر . هر حالده کسر اولماسنه امکان یوقدر . » لکن شو ایکی شاعر دین ایچون نه واحد دیه بیلمشلر ، نه صفر ، حتی نه ده کسر !

[۱] سبیل الرشاد ۱۲ نومرولو نسخه سنده محترم قارئلرینه ابوالعلایه دایر اولان مطالعه سنی بیلدیره جکنی وعد ایتشیدی . شو سطرلر اونک ایچون یازلشدر .

تعقیب ایدیلن اصوللر شخصدن شخصه نسلدن نسله کوره دوچار تحویل اولمشلردر . بودرجه متحول اصوللر میاننده فائده بخش اولانلری بولنه جفی کبی مضر وفائده سز بولنانلری ده بک چوق اوله بیلور .

حیات جسمانی ایچون تناسل نه قدر مهم بروظیفه ایسه تربیه ده حیات اجتماعی و اخلاقی نقطه نظرندن عینی اهمیتی حائزدر . برملت ، تعالی وتکامالی تأمین ایدن عوامل اساسیه یی بالذات تربیه ده بولور . حیات اجتماعی ده مشترک اولان افراد ملتدن هر شخص ، دیگر - لرینک طرز تربیه سنه آرزچوق برتأثیر ایقانندن خالی قالمز .

عرف ، غننه ، تأثیر محیط ، توارث وموانست اصول تربیه یه اک زیاده مؤثر اولان عواملدن صاییلرلر .

برعائله رئیس کنیدی افراد عائله سنک طرز تربیه سنده ذی نفوذ برحاکم اولدیغنی کبی برملتی اداره ایدنلرده اوملت افرادینک تربیه وسجایاسنده آرزچوق تحولات حصوله کتیره بیلورلر .

برملته نسبت ایدیلن اعمال وحرکاتک - که حائز اولدیغنی تربیه یه کوره تجلی ایدر - افراد آره سنده کی تأثیرات متقابلہ نک محصله فعاله سی نتایجی اولدیغنده شبهه ایدلما ملیدر .

شو حالده برملتنک خارجی تظاهراتنه قارشی قوای مرکبه اولان افراد ملتدن هر شخص ، موقع اجتماعی نسبتده مسئول اولمسی ایجاب ایدر .

تعلیم وتربیه ایله مشغول اولان هر فرد - بو وظیفه یی نه کبی بر عنوان آلتندہ ایفا ایدر سه ایتسون - درعهده ایتدیکی ایشک اهمیت وعظمتی بر آن بیلہ اونوتما ملیدر .

اولاد واحفادمنک حیات مستقبله لرینی تحت امنیتده بولوندرمق ، برکون کنیدیلرینه ترک ایدہ جکمز مواقعی اشغال ایتدکلری زمان احتیاجات مادیہ دن ممکن مرتبه آزاده قالملرینی تأمین ایتک ایچون غیرت وفعالیتنزه ادخار ثروت وسامانه چالیشیرز . چوجوقلرمزه جدی برتربیه ویره منر ایسه ک بوتون بوسی وغیرتمز هدر اولمش اولمازمی ؟ اساسلی بر تربیه ویره مدیکمز وارثلر آتیله جقلری مجادله حیاتده قولایجه مغلوب اوله رق براقه بغمز ثروت مادیہ یی ده محو وتلف ایتیه جکلرمی ؟

فقط چوجوقلرمزک جدی واساسلی بر تعلیم ، اخلاقی ونزیه بر تربیه آلملرینه چالیشیر وبویولده فدا کارلقدن چکینمز ایسه ک امین اولالم که بو اوغورده صرف ایدہ جکمز مبالغک اون پاره سی بیلہ بیهوده یره تلف ایدمش اولمز .

قازانچمزدن چوجوقلرمزک تعلیم وتربیه سنه حصر ایدہ جکمز بومبالغی اونلرک دماغلرنده مادام الحیات پایدار اوله جق بر ایراد تدارکنه حصر ایتش اوله جغز .

آنچق متمر ، اخلاقی بر تعلیم وتربیه ویرمک صورتیله درکه اولادلرمزه - احفادمزده عیناً توارث واونلرکده رفاه وسعادتلرینی متسلسلاً تأمین ایدہ بیلہ جک - بر میراث لایغنی برافش اولورز .

في الحقيقة جدی مجموعه‌لر قارلرینه شعبات علومدن هر برینه دأثر معلومات لازمه ویره بيلمليدر .

سياسياتك مجادلات بي سودندن اوصانان دماغلر ، جدی مجموعه - عه‌لرده روحلريني تنشيط ، فكلرلريني اعلا ايدمك مباحث ارارلر . حجرات دماغيه‌نك فعاليت فيزيولوژيه‌لري دائمي ارلدنغندن ذهن هيسج برزمان مشغله‌دن آزاده قالمز .

او كرمك ، آكلامق بشريتك الكدرين احتياجلرندندر . بواحتياج آلتنده قيورانان دماغ محتاج اولدني شيلري كافي درجه‌ده آله بيلمليدر . سبيل الرشاد ، تفسير ، حديث ، فلسفه ، اجتماعيات ، تربيه ، ادبيات ، سياسيات ، اقتصاديات الخ كجي جدی ومكمل بر مجموعه‌نك حوضه تدقيقنه كيرم بيله جك مباحثي جامع ارلدني حلاله ، كوندن كونه بدايح خارقه نماسيله هر كسي بهت وحيرته دوشورن فندن بحث ايتامسي ، قارلريني فك الكصوك مختراعتندن خبردار ايدم مامسي بر نقصان تشكيل ايد يوردی .

قارئین محترمه‌نك كوستردكاري رغبت ، احرار ايتدكاري تشويق ؛ بزه ؛ برده قسم في آچه‌رق بونقصاني برطرف ايتك لزومي حس ايتديردی .

سبيل الرشادده ، فنه‌ده آريجه بر قسم تخصيص ، بعض سبكمغزانك فر ايله دينك قابل تاليف اوله ميه جقلزي حقنده كي بي اساس قناعتلريني چوروتكم ، حقائق مثبتة فينه‌نك دين مين احمدی بي تايد ايتمكده اولديغني كوسترمك ، كي بر مقصد علوي به مستنددر .

قسم في به طبيعياته ، مباحث حياتيه به ، فيزيولوژي به ، حفظ - الصحه به ، طبقات الارضه ... دأثر مباحث مهمه درج ايديله جكددر . فك يكي يكي كشفيات ومختراعتندن ، مهم وفائده‌لي تطبيقاتندن بحث اولنه جق ونظريات فينه حقنده لازم كلديكي قدر ايصاحات ويره جكددر .

فكر فندن محروم اولانلرده قدرت تنقيديه بولنه مز . دماغلري في اساسلرده تنور ايدن ارباب ديات ، او كرنكاري ياريم ياملاق بعض مقدماته استناد آصاچه صاپان ادعالرده بولنان كوته ينلرك سوزلرنده كي قيمتسزلكي بك قولاي تقدير ايدم بيلورلر ؛ في انتقاداتله اساسسزلغي ميدانه چيقاريرلر ؛ مقنع جوابلرله خصمي الزام واسكات ايدم بيلورلر . حيات ماديه ايله علاقه دار اولان مباحث فينه‌نك مجهول قالمسي مجادلات معيشت ايچون الزم اولان توازن قواي اخلاص ايدر .

حيات مغويه‌نك تعاليسي حيات ماديه‌نك زندكي وتكميلنه متوقفدر . بونلردن يالكز بريسياله جدالكاه حياتده تأمين مظفریت ممكن اوله مز . حقايق دينيه قطعي وقوفله برابر ساحه فك مناطق مستوره سنه نفوذ ايدلجكه انسانك مغوياتي تعالی ، عقیده سي رسوخ پيدا ايدر . كندی وجودندن ، اعضا واجهزه سنك وظائف وبنه لرندن خبردار اولميان ، محيطي ، محيطنده بولسان اشياي ، بونلر آراسنده كي روابطي بيله مين بر كيمسه مجهول ومظلم بردياره دوشمش عاجز بر غربت زده به بكنزر .

بزم فكمرمزه قاليرسه بو آدملرك هر ايكيسي اورته حاللي برر شاعر ايمش . يوكسك طبقه‌ده كي صنتداشلرينك مرتبه‌سنه يوكسلمك ايچون قابليتلريني كافي كورمه مشلر . الحاديات واديسنده ايسه ايشلنمه مش بر چوق نكته‌لر ، مضمونلر كورم مشلر . « هايدی سلفلريمك مشروع بر مقصد كوزده‌ده رك ال اوزا تاديغي شو معاني بي نظم ايتك صورتيله عمومه مخالف ، لكن يكي بر چيغير آچه لم ! » ديمشلر . بونك اوزرينه بر قسم خلق نظرنده زنديق ، ديكر بر حربه كوره ايسه فيلسوف اولمشلر ...

اثرلري امعان ايله اوقونه جق اولورسه كورولوركه : ابوالعلائك اولانجه فلسفه سي باشقه لرينك دوشونه ميه جكي دكل ، آنجق سويله به - ميه جكي شيلري بي پروا سويله ييور مسيدر . يوقسه ، نه ملحد كورو - ندكي زمان ايلري سوردكي شهبه لري بيقياميه جق قدر صاغلاندر ؛ نه ده موحدلكي دوره لرنده كي سانجه لري چيقيا ميه جق كجي يوكسكددر . باشلرنده جناب علي اولق اوزره بيكلرجه حكيم عالي نظريتشديرن عالم اسلام ، حمد اولسون ، ابوالعلائك ، خياملره فيلسوف عنوان ميجاني ويره جك قدر عرفان زوكوردی دكلدر .

بحثه نهايت ويرمك ايچون ديرزكه سوز حضرت كلاك سوزيدر : « اولنري بو ترهاته سوق ايدن ياقا فيه در ، يامضمون .. قال الله تعالی : يقولو - مالا يفعلون . »

چاليشمى

چاليشمى ، نظام انتظامي ، طبيعتك ؛ اودر اك بويوك قانوني ، دستور خلقك . باقارسه ك ، كورورسك برده ، كوكده نه وارسه ، هب برر شاهد خاموشيدر ، بو حقيقتك . چاليشمى . حياتك مائة بر فيوضيدر اودر روح موجودتي ، هر سعادتك . حياتي سوه رسه ك . طورما ، ترك ايت عطالتي ، چاليش ، چونكه يوقدر فرق ، موت وعطالتك . « وكلا نمد هؤ لاء وهؤ لا ... » خطاب جليلي ، او كتاب هدايتك بزى سوق ايچون كافي ، كال فضيلته - دوشونسه ك اكر معناسني بز ، او آيتك - چاليشمى خصوصنده موحدله ملحدی مساوی طوتار . ولا ، وذا نأ عطالتك بودر مقتضاسي ... سمي ايدن ، مشرك اولسه ده اولور حاكمي ، عاقل اولان قوم وملتك .

قونيه : فتحه مدرسي

ابن هازم نعيم

فنيات

مقصد من سبيل الرشادي عالم اسلامك اك مهم واك زياده نافع بر مجموعه سي حالته كتيرمكن عبارت اولديغندن نقصانلريني تدريجاً اكاله چاليشه جغمزي وعد ايتمشك .